

Slovenská pospolitost' včera a dnes

Autor: Dušan Mikušovič

Email:

The article describes one of the most radical right-wing organizations in Slovakia. Slovak Togetherness (Slovenská pospolitost') was founded in 1995 as an organized interest group that later produced spin off political party and wanted to stand for election. The new party, called Slovak Togetherness - National Party (Slovenská pospolitost' - Národná strana), became dangerous because of its negative attitude towards liberal democracy and it was disbanded by Supreme Court in 2006. Slovak Togetherness still exists, but the order of the court was a beginning of one of the biggest crises in its history.

Slovenská krajne pravicová scéna pripomína od vzniku samostatnej republiky v roku 1993 skôr ako jeden ako-tak homogénny celok, priestor pre existenciu rôznych krídiel a prúdov, ktoré vzájomne rozdeľuje nielen inštitucionálny základ a vlastná organizácia, ale i základné programové otázky a ideologická výbava. Na pravej hranici ústavnej konformity (a za ňou) pôsobí celý rad skupín, od pobočiek transnacionálnych neonacistických sietí typu Blood and Honour, umiernených i otvorene extrémistických politických strán, až po sled nacionalistických občianskych združení a neregistrovaných formácií, ktoré vznikli z iniciatívy domácich aktérov. Už od samého začiatku deväťdesiatych rokov sa pritom v prostredí subkultúry Skinheads a neorganizovaných skupiniek radikálnych nacionalistov začalo formovať krídlo, ktoré sa v nasledujúcom období pokúsi na seba strhnúť úlohu lídra na slovenskej krajnej pravici - a aspoň na istý čas sa mu to i skutočne podarí.

Slovenská pospolitost' (SP) je v súčasnosti najznámejšou organizáciou spomedzi slovenských ultrapravicových skupín. Najmä vďaka svojmu vystupovaniu, nutne povedať, že mediálne veľmi vďačnému, sa stala synonymom pre slovenský pravicový extrémizmus ako taký. Svoje významné postavenie v tomto priestore si čiastočne vydobyla organizovaním fakľových sprievodov a spomienkových slávností v slovenských mestách, na ktorých jej členovia pochodovali oblečení v tmavomodrých uniformách, v neskoršej fáze ale i snahou o vstup do volebnej súťaže a prepracovanosťou svojho programu. Stále sa opakujúce personálne spory medzi lídrami slovenskej krajnej pravice, reštrikcie štátnych orgánov a fiasko vo voľbách v roku 2006 ju síce uvrhli do krízy, z ktorej sa jej doteraz nepodarilo vymaniť, Slovenská pospolitost' ale i tak patrí v súčasnosti medzi

najaktívnejšie formácie, ktoré svojim vyhraneným postojom proti inštitúciám ústavnému štátu a otvoreným odmietaním režimu liberálnej demokracie možno zaradiť medzi **pravícovo extrémistické**.

1. História a vývoj

Korene Slovenskej pospolitosti možno hľadať v snahách o registráciu Slovenského národného frontu (SNF), ktorý v prvej polovici 90. rokov pôsobil v Trnave (Milo 2004: 24). Ján Kopúnek, donedávna 1. Pobočník Vodcu SP, ktorý v SNF pôsobil, spomína, že už v roku 1993 sa pokúsili jeho členovia dokonca o zavedenie uniforiem, teda jednej z mediálne najznámejších charakteristík súčasnej SP (Hlas NS 7/2005: 6). Ministerstvo vnútra však zaregistrovať Slovenský národný front odmietlo a skupina sa rozpadla na dve krídla: prvé, snažiac sa o založenie politickej strany, sa formovalo v novovzniknutej Ľudovej strane, ktorá neskôr v roku 2002 kandidovala v parlamentných voľbách, druhé krídlo iniciovalo založenie novej organizácie s celoslovenským pôsobením. Ministerstvo vnútra tentoraz registráciu umožnilo a Slovenská pospolitosť tak od 9. mája 1995 pôsobí ako občianske združenie so sídlom v Banskej Bystrici. Samotná história organizácie by sa dala rozdeliť na dve rozdielne obdobia:

1.fáza nízkeho zapojenia verejnosti – „**tichá**“ (2. pol. 90. rokov, približne do roku 2003)

2.fáza aktívnej spoločenskej organizácie – „**zvučná**“ (od roku 2003, vyvrcholila policajnými zásahmi proti manifestáciám SP v štyroch slovenských mestách na jeseň roku 2005, rozpustením Slovenskej pospolitosti – Národnej strany a fiaskom v parlamentných voľbách v roku 2006)

1.1 Tichá fáza. Anonymní lídri a neznáma Pospolitosť

Po svojom prvom zjazde, v auguste 1996 v kaštieli v Dolnej Krupej, sa Slovenská pospolitosť prehlásila za združenie Slovákov, ktorým ide o uchovanie slovanských tradícií a historických, morálnych a kultúrnych hodnôt slovenského národa. To sa malo podariť predovšetkým rastom fyzickej a duševnej pripravenosti jej členov a prehĺbovaním vedomostí o poslaní Slovanov v stredoeurópskom priestore. Do reality sa toto patetické vyhlásenie premietlo nekritickým velebením vybraných historických osobností, odporom voči vstupu do EÚ, či demonštráciami proti zásahu NATO v Juhoslávii v roku 1999.

Už v tomto období sa u Slovenskej pospolitosti prejavilo dedičstvo Slovenského národného frontu – paranoidné predstavy o Z.O.G. a antisemitizmus, typické charakteristiky SP v druhej, „zvučnej“ fáze histórie združenia. Najvýznamnejšie politické vystúpenie Pospolitosti v tomto období, odpor voči zásahu NATO v Juhoslávii, u nej treba špecificky chápať nielen ako obranu „slovanského národa“ –

ale predovšetkým i ako odpor voči USA a medzinárodným organizáciám, podľa Pospolitosti ovládanými Židmi, ktorí „svoje podlé plány zakrývajú demokraciou, humanitou a solidaritou, no v skutočnosti im ide o to, aby čo najviac zarobili a zbohatli, aj keby mali ísť cez mŕtvolu, čo sa v súčasnosti aj deje, napr. slovanská Juhoslávia“ (Prúty 15/2005: 14). Lídri SP nechali vytlačiť niekoľko letákov, ktoré mali v súvislosti s útokom na Juhosláviu asociovať medzinárodné sprisahanie – prirovnávali útok k Mnichovskému diktátu z roku 1938, či obsahovali texty ako „Bomby USA vyhladzujú Slovanov z Európy – Srbi sú dnes prví, kto bude ďalší?“. Podobne, ich kampaň odmietajúca vstup do Európskej únie bola zasa vyjadrená modrými nálepkami s Dávidovými hviezdami okolo nápisu „EÚ“ a textom „Nenechajme si obrezať Slovensko“. Slovenská pospolitost sa tak v tejto fáze prejavila predovšetkým odmietaním vstupu do NATO a EÚ a požadovala vystúpenie zo všetkých medzinárodných organizácií.

V marci 1999, v spojitosti s konfliktom v Kosove a bombardovaním Juhoslávie, adresovala Slovenská pospolitost list juhoslovanskému veľvyslancovi v Bratislave, v ktorom tieto svoje názory pomenúva otvorene: „Prosíme Vás, nedajte sa odradiť, pretože práve u Vás si západný „demokratický svet“ chce overiť, či touto cestou je možné poraziť Slovanov, použijúc agresívne, neprispôsobivé národnostné menšiny. Boj o Kosovo je aj bojom o južné Slovensko! Zároveň vyjadrujeme ostrý protest proti rozhodnutiu vlády SR umožniť využívanie vzdušného priestoru SR pre teroristické činy všetkých zúčastnených agresorov v tomto umelo vyvolanom konflikte. Vláda týmto činom podporuje porušovanie medzinárodných konvencií, čím stráca legitimitu viesť našu krajinu. Preto vyzývame všetkých Slovákov nielen k protestom proti agresii v Juhoslávii, ale aj k protestom za odstúpenie súčasnej vlády SR, ako podporovateľke sionistických snáh, ktorých cieľom je likvidácia slovanského spoločenstva.“ (Slovenská pospolitost 1999a)

Od začiatku pôsobenia organizácie nosili členovia Slovenskej pospolitosti uniformy, ktoré sú doteraz jednou z jej najdiskutovanejších charakteristík. Farba košeľa bola v prvých rokoch čierna, od roku 1999 je tmavomodrá, čím má podľa predstaviteľov Slovenskej pospolitosti nadväzovať na tradíciu slovenských dobrovoľníkov, ktorí bojovali v revolúcii v rokoch 1848 a 1849, strih košeľa má zase vychádzať zo strihu uniforiem česko-slovenských légii z obdobia 1. svetovej vojny (Hlas NS 7/2005: 6). Už od obdobia „tichej“ fázy existencie združenia týmto argumentujú jeho lídri vždy, keď sú uniformy SP prirovnávané k uniformám oddielov Hlinkovej gardy pôsobiacich počas vojnového Slovenského štátu.

Celkovo bolo obdobie približne prvých siedmich rokov existencie organizácie veľmi tichým, SP nebola vo verejnosti známa (a ani sa o významnejší prienik medzi verejnosťou nesnažila), identita jej lídrov bola anonymná. Slovenská pospolitost sa zameriavala skôr na svojich členov, organizovala pre nich športovo-branné hry či spomienkové slávnosti. Zmeny nastali po roku 2003 – kedy predstavitelia Pospolitosti začali podnikať kroky pre vstup do otvorenej politickej súťaže.

1.2 Fale a uniformy. Zvučná fáza histórie SP až do volebného fiaska

Zintenzívnenie činnosti Slovenskej pospolitosti, ku ktorému došlo približne po roku 2002, možno chápať skutočne ako prípravu na založenie vlastnej politickej strany (k čomu i reálne došlo) a záujem o to, zúčastniť sa na voľbách. Lídri Slovenskej pospolitosti v tomto období reflektovali neútešnú pozíciu nacionalistického prúdu slovenskej politiky po tom, čo sa ani jednému z krídiel rozštiepenej Slovenskej národnej strany nepodarilo dostať do parlamentu, a v tejto situácii sa pri rozhodovaní o ďalšom postupe rozhodli pretrhať väzby s podzemnými krajne pravicovými subkultúrami, z ktorých združenie vzniklo, a vstúpiť do politiky. Tento zámer nevyhnutne predpokladal zlepšenie fungovania vnútorných štruktúr, zmenu stanov (nové stanovy boli schválené 8. septembra 2002 na sneme v Trnave) a celkové lepšie inštitucionálne ukotvenie organizácie. Pospolitosť sa tak pokúsila ako jedna z mála slovenských krajne pravicových združení dosiahnuť najvyššiu formu organizácie extrémistickej skupiny – politickú stranu – a už len tým prebrať vedúcu rolu slovenskej ultrapravicovej scény.

Prelomovým čom do aktivity organizácie sa stal predovšetkým rok 2003. Ten pre Slovenskú pospolitosť začal oslavami vzniku vojnového Slovenského štátu v Bratislave a najmä v Trnave. Tie organizovala spolu s Maticou slovenskou a trnavskou organizáciou Slovenskej národnej strany. Jej členovia na oslavách pochodovali v tmavomodrých košeliach, so štátnymi vlajkami a vlajkami Pospolitosti vedľa zástav SNS a Matice. Krátko na to, 21. júna 2003 sa Slovenská pospolitosť pridala k Národnému obrodeniu Poľska, českému Národnému zjednoteniu a rumunskej Novej pravici a spoločným vyhlásením v poľskom Zegietovom Zdroji sa pripojila k Európskemu národnému frontu. Tento krok mal byť podľa nich reakciou na fakt, že sa „národy a národné štáty nachádzajú pod obrovským tlakom síl Nového svetového poriadku, ktoré sa usilujú o zničenie kresťanskej civilizácie“ (Slovenská pospolitosť 2003a).

Prvá väčšia mediálna pozornosť na domácej scéne prišla pri príležitosti odhalenia súsošia sv. Cyrila a Metoda v Komárne v júli 2003, na oslavách výročia 1140 rokov ich príchodu do strednej Európy. Manifestácie asi tisícky ľudí pri miestnom matičnom dome sa zúčastnili i uniformovaní príslušníci Pospolitosti, ktorí vzbudili pozornosť novinárov. Médiá zachvátila diskusia o podobnosti uniformy SP s uniformou Hlinkovej Gardy a organizáciu označili za extrémistickú. Vedenie organizácie sa proti médiám ostro ohradilo, využijúc pri tom argumentáciu typickú i pre ďalšie roky – hru na detaily. Snaha združenia nedostať sa do konfliktu so zákonom, opatrnosť motivovaná zachovaním aspoň (z hľadiska liberálnej demokracie) zdania akceptovateľného smerovania organizácie, sa prejavovala práve v detailoch, vďaka ktorým mohli prominenti Pospolitosti akékoľvek obvinenia zmietať zo stola. Upozorňovali, že zatiaľ čo uniformy Hlinkovej Gardy boli čierne, uniformy príslušníkov Slovenskej pospolitosti sú tmavomodré. Odmietli obvinenia z antisemitizmu, keď označili svoj program namierený nie proti Židom, ale proti sionizmu, netoleranciu voči národnostným menšinám skrývali za obranu voči maďarskej iredente. Vyhlásenia, program, letáky a periodiká začali prispôbovať svojmu cieľu: pod maskou ústavnej konformity vstúpiť do arény legálnej politickej súťaže. Približne v

tomto období zároveň vystúpili z anonymity i lídri Slovenskej pospolitosti – ako Vodca organizácie sa prezentoval učiteľ na strednej škole Marián Kotleba, ako jeho Pobočník Ján Kopúnek. Sám Kopúnek je však s Pospolitosťou spojený od jej vzniku, pôsobil dokonca v Slovenskom národnom fronte a až do snemu v roku 2007 bol považovaný za šedú eminenciu organizácie, teda človeka, ktorý drží SP vo svojich rukách v skutočnosti. K najvýznamnejším postavám Slovenskej pospolitosti možno už v tomto období priradiť i člena Hlavného vedenia organizácie, Ivana Sýkoru, a predsedu bratislavskej miestnej organizácie, Michala Laššáka.

Slovenská pospolitosť pokračovala v zintenzívňovaní činnosti i v roku 2004. Najvýznamnejšími vystúpeniami v prvej polovici roka bola účasť asi štyridiatky uniformovaných členov organizácie na spomienke na vojnový Slovenský štát pri Tisovom hrobe 14. marca 2004, medzinárodný tábor v Ludrovej pri Ružomberku, či neúspešný pokus Vodcu SP, Mariána Kotlebu, zaradiť sa do radu oficiálne pozvaných hostí, ktorí pokladali vence k mohyle Milana Rastislava Štefánika 2. mája 2004. Kotlebovmu vmiešaniam sa medzi pozvaných účastníkov zabránili príslušníci Vojenskej polície ozbrojení ľahkými samopalmi, na čo lídri Pospolitosti, Marián Kotleba a jeho Pobočník Ján Kopúnek, reagovali protestom pred Európskym parlamentom v Štrasburgu, kde držali leták s textom „Za mečiarizmu bola sloboda, za dzurindizmu v Európskej únii je totalita samopalov“ (Slovenská pospolitosť 2004a).

Kurióznym výstupom z Kotlebovej a Kopúnkovej cesty do Štrasburgu je text zverejnený na webovej stránke organizácie, v ktorom opisujú nielen svoje zážitky z byrokracie európskych inštitúcií, ale i to, čo mali pozorovať v krajinách, ktorými prechádzali a ktoré sú členmi EÚ dlhšiu dobu. Okrem revizionistických narážok („situácia sa trochu skomplikovala, keď sme omylom odbočili z diaľnice v Norimbergu, ale aspoň sme si pozreli mesto, v ktorom prebehol jeden z najväčších podvodov minulého storočia“), článok obsahuje i opis Nemecka, ktoré začínajú ovládať imigranti. Autori využívajú formulácie ako „kým sme natrafili na prvého Nemca, stretli sme stovky prisťahovalcov, ktorí na nás pozerali ako na bielych votrelcov“ alebo „nebolo ešte ani jedenášť hodín večer a jediní bieli sme boli my traja“. Peripetie s hľadaním hotela, kde by nepracovali imigranti, ukončili vetou: „Nakoniec sme prespali v malom hoteli asi 30 km pred francúzskymi hranicami. Nebolo to ktoviečo, ale boli sme radi, že recepčný bol Nemec, chyžná bola Nemka a hoci čašníčka nebola extra pekná, bola milá a bola Nemka!“ (Slovenská pospolitosť 2004b)

Napriek prvým problémom s políciou sa Slovenská pospolitosť snažila i naďalej udržať navonok ako-tak ústavno-konformné smerovanie. Postupné zviditeľňovanie v médiách a verejnosti, kombinované s proklamovaným zachovaním pravidiel hry liberálnej demokracie, bolo totiž jednoznačne motivované snahou o založenie vlastnej politickej strany. Tento záujem bol oficiálne predstavený na spomienke na Ľudovíta Štúra v Modre, v októbri 2004. Žiadosť o registráciu politickej strany Slovenská pospolitosť – Národná strana (SP-NS) bola na ministerstve vnútra podaná 17. decembra 2004, to ju zaregistrovalo 31. januára 2005. Programový koncept novej politickej strany naznačil Marián Kotleba už vo svojom prejave v Modre, v ktorom odmietol parlamentnú demokraciu,

prihlásil sa ku korporatívnemu smerovaniu vojnového Slovenského štátu a v súvislosti s riešením židovskej otázky, ktorá býva vtedajšiemu režimu vytykána, citoval Ľudovíta Štúra, hovoriaceho o Židoch ako o cudzom národe, ktorý vyciavoval obyvateľstvo vo svoj prospech (Slovenská pospolitost' 2004c).

Založenie vlastnej strany, ktorému síce predchádzali niektoré námietky ministerstva, napríklad voči označeniu Vodca pre lídra strany, ale nakoniec k nemu v januári 2005 reálne prišlo, bolo vyvrcholením intenzívnej činnosti SP v tomto období. Pospolitost' mala miestne organizácie už v deviatich mestách - v Bratislave, Hlohovci, Holíči, Partizánskom, Piešťanoch, Prešove, Rožňave, Ružomberku a Trnave. Do organizácie zároveň vstúpilo niekoľko členov zaniknutého Študentského národného zväzu (ŠNZ). Tí obnovili vydávanie občasnika s názvom Prúty, ktorý predtým ako tlačovina ŠNZ vyšiel dvanásťkrát v rokoch 1995-2003. Časopis od septembra 2004 informoval predovšetkým o aktivitách Slovenskej pospolitosti a jej programe, obsahovo však čiastočne nadviazal i na staré čísla, v ktorých dostávali priestor články opisujúce ideológiu nemeckého nacionálneho socializmu, ospravedlňujúce vojnový Slovenský štát, ale i texty otvorene antisemitské a rasistické. V júnovom čísle z roku 2000 sa napríklad objavil text *Sme rasisti?*, kde autor skonštatoval, že

„väčšina ľudí by uvítala určitú formu izolácie Cigánov. Akú, to je vedľajšie. Možno by to bol múr podobný tomu v Ústí na Matičnej ulici, možno getá, možno... (ále, to je len sen)... Jedného pekného dňa však naša trpezlivosť môže skončiť a sen sa môže stať skutočnosťou.“ (Prúty 6/2000: 17-19)

Podobne sa vo vydaní z júna roku 2001 objavil v Prútoch text *Rasizmus a evolúcia*, ktorý obsahoval nasledovnú pasáž:

„V tejto súvislosti by som chcel poukázať na to, že existujú dve teórie, vysvetľujúce vznik človeka. Prvou teóriou je Darwinova evolučná teória, ktorá hovorí o tom, ako sa človek postupným „vylepšovaním“ vyvinul z opice. Táto teória však dostala v poslednom období vážne rany. Druhou je biblická teória, ktorá hovorí o tom, že človek bol stvorený všemocným a jediným Bohom na jeho obraz ako dokonalá bytosť. Zároveň mu Boh dal všetky rastliny a zvieratá, aby sa z nich tešil a aby mal z nich úžitok. Kým Boh Adamovi nedal Evu ako rovnocennú pomoc, je možné, že Adam si zo zvierat vybral to, ktoré sa mu najviac podobalo, a tým bola určite gorila. V momente, keď dal Boh Adamovi Evu, gorila prestala byť zaujímavá. A tá - podobne ako Lucifer, padlý anjel, naplnená urazenou pýchou, chcela sa povýšiť nad človeka a keď bol Adam s Evou v dôsledku hriechu vyhnaný z raja, nič už gorile nestálo v ceste. Tak sa z gorily vyvinul černochoch.“ (Prúty 6/2001: 2)

Nové Prúty, ktoré s prestávkami vychádzajú až dodnes, nadviazali na svojho predchodcu

predovšetkým v paranoidných predstavách o Z.O.G. a antisemitizme. V jednotlivých číslach z rokov 2000-2003 sa objavovali na pokračovanie texty o sionizme, karikatúry s titulkami ako „Join the United States Army and kill for Israel“ alebo články ospravedlňujúce deportácie slovenských Židov počas druhej svetovej vojny lojalitou Židov voči maďarským úradom počas Rakúsko-Uhorska. Už v prvom čísle obnoveného vydávania v septembri 2004 vyšiel po editoriale s názvom Boj pokračuje článok Slobodomurári, i prvý diel analýzy Kto za koho kope, opisujúcej ovládnutie slovenských informačných prostriedkov Židmi a slobodomurárskymi lóžami okolo Inštitútu pre verejné otázky, prevzatej z antisemitského e-zinu prop.sk (analýza označila za členov tohto „židovského sprisahania“ napríklad i sociológa Michala Vašečku či publicistu Štefana Hríba).

Silnejúcej Slovenskej pospolitosti sa na jeseň 2004 podarilo nadviazať úzku spoluprácu s budúcim najbližším spojencom – občianskym združením Nové slobodné Slovensko (NSS). Členovia NSS iniciovali založenie miestnej organizácie Pospolitosti v sídle svojho združenia, Prešove, počas roka 2005 začali spolu obe skupiny vydávať mesačník Hlas národnej stráže, ktorý načas nahradil Prúty. Predseda NSS Radovan Novotný sa dokonca stal Kotlebovým Pobočníkom v novozaloženej Slovenskej pospolitosti – Národnej strane. V prvom rade sa ale Slovenská pospolitosť vďaka svojim aktivitám počas celého roka 2004 dostala do pozornosti médií, ktoré síce označovala za manipulátorov verejnej mienky, ale zároveň ich nevyhnutne potrebovala. Veľmi intenzívne sa o ňu začala zaujímať i polícia.

Demonštráciou novej sily SP boli oslavy 66. výročia vzniku Slovenského štátu 13. a 14. marca 2005. Po položení vencov na hrobe Jozefa Tisu na Martinskom cintoríne pochodovalo asi 70 členov Pospolitosti a stovka ich prívržencov a príslušníkov hnutia Skinheads pred Prezidentský palác. Tu bol prvý raz verejne predstavený tzv. Ľudový program Slovenskej pospolitosti – Národnej strany, dokument, ktorému pre jeho útok voči parlamentnej demokracii možno len ťažko v histórii slovenského politického straníctva po roku 1989 hľadať konkurenciu. Oslavy vzniku vojnového štátu pre Pospolitosť vyvrcholili účasťou na slávnosti na druhý deň v dome Únie žien, na ktorej bol mimo iných prítomný aj arcibiskup Ján Sokol. S príhovorom tu vystúpil i Marián Kotleba, ktorý mal okrem glorifikovania osobností Slovenského štátu zároveň vyzvať na boj proti sionistickej snahe o svetovládu (Slovenská pospolitosť 2005a). Na slávnosti vraj prišlo i k medializovanému vyjadreniu Sokolovej podpory predstaviteľom Slovenskej pospolitosti, na záver údajne dokonca Kotlebovi požehnal.

Pochody a manifestácie Slovenskej pospolitosti a jej straníckej odnože, Slovenskej pospolitosti – Národnej strany, naberali na sile. Medzi najvýznamnejšie akcie v roku 2005 patrí výstup asi tridsiatky členov na Devín v apríli 2005, účasť stovky členov a prívržencov Pospolitosti na spomienkovej slávnosti na Bradle, ale predovšetkým stret niekoľkých desiatok členov SP s maďarskými krajne pravicovými radikálmi v Komárne 5. júla 2005. Slovenská pospolitosť si tam spolu s Novým slobodným Slovenskom a formálne nezávislou mládežníckou organizáciou Slovenskej národnej jednoty Stanislava Pánisa, Jednotou slovenskej mládeže, prišla pripomenúť príchod sv. Cyrila a

Metoda na Velkú Moravu. Príhovory predstaviteľov slovenských krajne pravicových organizácií však narušilo niekoľko maďarských extrémistov, došlo k zopár slovným potýčkam a polícia obe skupiny od seba oddelila. Po tom, čo s príhovorom predstúpil Marián Kotleba, hodil jeden z maďarských radikálov do členov Slovenskej pospolitosti fľašu, ktorá ale dopadla na policajtov. Tí, za skandovania hesla „Slovensko je naše“ členmi SP, proti niekoľkým údajne hajlujúcim Maďarom zakročili. Slovenská pospolitosť krátko na to vydala vyhlásenie, ktorým polícii za zákrok proti „bojachtivej barbarskej bande“ pokrikujúcej na Vodcu „v ich hnusnej hunskej reči“ – azda prvý raz i naposledy vo svojej histórii – poďakovala (Slovenská pospolitosť 2005b). Nutné ale dodať, že tento náznak upokojenia problémov Slovenskej pospolitosti s políciou a štátnymi orgánmi, bol viac ako ojedinelým.

Po manifestáciách v štyroch stredoslovenských mestách v lete roku 2005, ktoré vyvrcholili fakľovým sprievodom vo Zvolene, sa Pospolitosť definitívne dostala na prvé stránky novín, čo jej síce prinieslo povedomie u verejnosti, zároveň ju dostalo do vážnych problémov. Nebol to len Ľudový program, antisemitské či protimaďarské vyhlásenia a prejavy, ktoré na akcie združenia priviedli kukláčov a policajtov. Slovenská pospolitosť sa stala synonymom slovenského pravicového extrémizmu ako takého – a do značnej miery práve vďaka svojim vonkajším znakom. Vejúce zástavy a fakľové sprievody z nej spravili ľahko zapamätateľný symbol, ktorý vzbudzoval obavy. Médiá, verejnosť, politické špičky i tretí sektor začali uniformovaným pochodom stavať zátaras. Pre Pospolitosť nepriaznivá atmosféra zhustla ešte viac po 4. novembri 2005, keď neznámi páchatelia v Bratislave zavraždili študenta Daniela Tupého. Útok bol od začiatku pripisovaný skinheadom a neonacistom a krajinu zachvátili protiextrémistické nálady. Tie sa logicky nevyhli ani Slovenskej pospolitosti. I keď sa ona sama na začiatku „zvúčnej fázy“ zriekla násillia ako cesty k politickému prevratu, objednávka na rázny zásah proti jej aktivitám prerástla jej lídrom cez hlavu.

Policajné zložky určené na boj proti extrémizmu iniciovali proti Slovenskej pospolitosti rozkladné opatrenie, ktoré ju malo nielen zdiskreditovať na verejnosti a zabrániť jej v ďalších pokusoch o narušenie verejného poriadku, akým boli snahy preniknúť na oficiálne štátne oslavy na Bradle apod., ale i narušiť jej väzby s inými domácimi krajne pravicovými organizáciami. Začiatkom konca Slovenskej pospolitosti ako extrémistickej organizácie v 3. štádiu svojho vývoja – politickej strany – boli udalosti na konci októbra 2005 na spomienkových slávnostiach v Hlohovci, Modre, Čerňovej a Prešove. Policajné kordóny sprevádzali Pospolitosť, Nové slobodné Slovensko a Jednotu slovenskej mládeže už dopoludnia 29. októbra 2005 v Hlohovci. V Modre, kam sa ešte v ten istý deň účastníci mítingu presunuli, poriadkové jednotky so psami a na koňoch zhromaždenie asi 200 nacionalistov rozohnali. Pospolitosť hovorila o brutálnom zásahu spojenom s bitkami jej vedúcich predstaviteľov, polícia svoj zásah zdôvodňovala rozširovaním Ľudového programu Slovenskej pospolitosti – Národnej strany, ktorý mali šíriť antisemitské nálady. Posúdenie celého zákroku ako bezprecedentnej brutality štátnych orgánov, o ktoré sa v nasledujúcich dňoch snažili lídri SP vo svojich vyhláseniach, má však jednu vážnu trhlinu – počet policajtov a príslušníkov poriadkových síl bol v porovnaní s počtom členov SP a ďalších radikálov nepomerne nižší, takže v skutočnosti skôr došlo k niekoľkým potýčkam, ktoré uvrhli manifestáciu do zmätku, čo prinútilo organizátorov stiahnuť sa z centra mesta. Slovenská pospolitosť naopak hovorila o tom, že zaistený a zbitý bol Pobočník SP-NS a predseda NSS Radovan Novotný, ako i ďalší členovia a prívrženci hnutia. Udalosti v Modre mali dohru na druhý deň

pri ďalšej akcii SP v Černovej v Ružomberku, kde bol zatknutý Marián Kotleba, a v Prešove, kde už bez Kotlebovej prítomnosti polícia rozpustila aj posledné zhromaždenie.

Predstavitelia Slovenskej pospolitosti sa v tomto období snažili verejnosti dokázať, že okrem toho, že policajné orgány zakročujú proti pokojným mítingom a spomienkovým slávnostiam, oni sami sú prenasledovaní i v súkromí. 7. septembra 2005 malo prísť k údajnému napadnutiu Mariána Kotlebu a jeho matky útočníkmi s baseballovými palicami a kovovými tyčami. Predstavitelia Slovenskej pospolitosti od začiatku tvrdili, že útok bol dopredu naplánovaný a podporovaný ľživou kampaňou sionistických médií. Podobne, keď bol 14. decembra 2005 políciou zadržaný člen Hlavného vedenia SP, Ivan Sýkora, Pospolitosť dôrazne upozorňovala, že celú akciu riadil mjr. Samuel Sanitra. Punc sionisticko-slobodomurárskeho sprisahania sa snažili lídri dodať i ďalším krokom štátnych orgánov, predovšetkým tým, ktoré smerovali k rozpusteniu Slovenskej pospolitosti – Národnej strany.

Udalosti v štyroch slovenských mestách koncom októbra 2005 mali skorú politickú dohru. Generálny prokurátor podal na Najvyšší súd podnet na rozpustenie Slovenskej pospolitosti – Národnej strany 31. októbra 2005, o tri dni bol doručený ďalší. Jeho autorom bola Slovenská národná strana, ktorej trnavská bunka ešte pred dvoma rokmi so Slovenskou pospolitosťou oslavovala vznik Slovenského štátu. Heslá proti organizácii zaznievali i na demonštrácii proti extrémizmu 9. novembra, teda päť dní po vražde Daniela Tupého. Radnica v bratislavskom Starom meste i za cenu porušenia zákona zakázala míting členov SP plánovaný na 17. novembra 2005. Osud straníckej odnože združenia sa začínal pečatiť, Slovenská pospolitosť sa zmietala v problémoch. SP-NS bola nakoniec rozpustená Najvyšším súdom 1. marca 2006, čím bola de facto vylúčená z možnosti zúčastniť sa júnových parlamentných volieb. Predstavitelia Slovenskej pospolitosti sa síce veľmi rýchlo dohodli na kooptácii svojich členov na čelné miesta volebnej kandidátky Slovenskej ľudovej strany, jesenné udalosti z roku 2005 však boli pre ňu tvrdou ranou. Postavenie lídra krajnej pravice, ktoré si v rokoch 2003-2005 vydobyla, a ktoré priviedlo k spolupráci s SP viac či menej všetky ostatné ultrapravicové skupiny na Slovensku, sa v priebehu niekoľkých mesiacov otriaslo v základoch.

Nebol to len odpor verejnosti a politických špičiek, čo narušilo postavenie organizácie na slovenskej krajnej pravici. Radikalizácia Slovenskej pospolitosti, kombinovaná s negatívnou medializáciou a perzekúciami zo strany štátnych orgánov zapríčinili, že od problémového spojenca začali dávať ruky preč iné krajne pravicové skupiny. Vďaka postojú materskej strany kontakty s Kotlebovými ľuďmi maximálne obmedzila Mládež SNS, ktorej predstavitelia v súvislosti so Slovenskou pospolitosťou radi parafrázujú výrok predsedu Slovenskej národnej strany, Jána Slotu, že jej členov by bolo dobré „vyzliecť z uniforiem a preplieskať“ (Týždeň 46/2006: 23). Charakteristickým sa stal konflikt so Slovenským hnutím obrody, ktoré v máji 2006 nechcelo vpustiť uniformovaných členov SP na svoju Slávnosť predkov, organizovanú spolu s Maticou slovenskou. Po desiatich číslach zastavilo začiatkom roka 2006 Nové slobodné Slovensko spoločný časopis Hlas národnej stráže, pred parlamentnými voľbami dokonca nepodporilo spoločnú kandidátku SP a SĽS. Konflikt s lídrami NSS, ktorí prerušili kontakty s organizáciou, znamenal stratu nielen blízkeho spojenca, ale i partnera pri komunikácii s

radom ďalších krajne pravicových skupín, s ktorými malo Nové slobodné Slovensko nadštandardné vzťahy. Členovia Slovenskej pospolitosti sa po týchto udalostiach nezdráhali hovoriť o lídroch NSS ako zradcoch, členov Slovenského hnutia obrody na diskusných fórach označovali za liberálov a homosexuálov. Skutočné problémy však rozkladné opatrenie spôsobilo vnútorným štruktúram organizácie. Po začiatku roka 2006 prudko klesol nielen počet účastníkov pochodov a mítingov Slovenskej pospolitosti a Slovenskej ľudovej strany, ktorá predstaviteľom SP uvoľnila miesta na svojej kandidátke, významnou redukciou prešla i členská základňa Slovenskej pospolitosti. Zatiaľ, čo počas vrcholného obdobia „zvučnej“ fázy histórie združenia mala SP približne 200 platiacich členov a ďalšie desiatky sympatizantov, súčasný počet je odhadom minimálne o polovicu nižší. Samotní predstavitelia organizácie tento fakt však komentujú ako „odchod pasívnych a slabých článkov“ (Prúty 1/2007: 6).

„Zvučná“ fáza organizácie skončila fiaskom spoločnej kandidátky Slovenskej ľudovej strany a Slovenskej pospolitosti v parlamentných voľbách v roku 2006. I keď sa nedalo predpokladať, že by SLS mohla uspieť, zisk 3815 hlasov, teda 0,16%, bol pre stranu najnižším v histórii a pre Pospolitosť rozčarovaním.

1.3 Slovenská pospolitost' dnes

Krach Slovenskej pospolitosti vo voľbách, spojený s vnútornou destabilizáciou a stratou postavenia lídra na krajnej pravici, uvrhol organizáciu do jednej z najťažších kríz v jej histórii. Aktivity SP po júni 2006 sa obmedzili na minimum, na viac ako pol roka sa zastavilo vychádzanie Prútov, pokusy o konsolidáciu vnútorných štruktúr boli neustále narúšané otázkami nad budúcnosťou organizácie ako celku. Obdobie po parlamentných voľbách nakoniec vyústilo do snemu, ktorý sa uskutočnil 10. marca 2007 v okolí Žarnovice, a na ktorom prišlo ku kompletnej výmene vedenia. Zmeny, ktoré snem priniesol, však boli predznamenané celkovým vývojom v organizácii po volebnom fiasku. Prvým pokusom o verejné vystúpenie členov SP po neúspešných parlamentných voľbách bola účasť niekoľkých jednotlivcov na oslavách sviatku sv. Cyrila a Metoda 5. júla 2006 v Komárne. Vodca Slovenskej pospolitosti, Marián Kotleba, predstúpil pred verejnosť o tri dni neskôr – keď prečítal príhovor na spomienke na obeť na hraniciach z rokov 1948-1989 v Kežmarku. Do médií sa vrátil koncom leta roka 2006 – keď sa spolu s niekoľkými členmi Slovenskej pospolitosti v tričkách oslavujúcich Slovenský štát a Jozefa Tisa pokúsil narušiť oficiálne oslavy Slovenského národného povstania v Banskej Bystrici. Štátne orgány pod taktovkou novej vládnej moci, ktorá sa snažila sama brániť protestom proti účasti nacionalistickej SNS vo vláde, proti skupine členov reagovala nezvykle ostro – Kotlebu i jeho sympatizantov zadržala a niekoľko z nich obvinila z výtržníctva. I keď bolo toto obvinenie neskôr zrušené, Marián Kotleba sa pod tlakom štátnych orgánov, verejnosti a médií musel aspoň dohodnúť s riaditeľom gymnázia, na ktorom pôsobil, že prestane vyučovať a na škole bude pracovať iba v administratíve. Krátko nato, 3. septembra 2006, adresoval novému premiérovi Róbertovi Ficovi list, v ktorom ostro kritizoval kroky jeho vlády voči Slovenskej pospolitosti a vyzval ho na stretnutie. Kotleba sa opäť raz pokúsil preukázať, že Slovenská pospolitost' je od začiatku svojej

„zvučnej“ fázy systematicky prenasledovaná štátnymi orgánmi:

„Polícia považuje za extrémistov ľudí, členov Slovenskej pospolitosti, ktorí sa bez jediného slova zúčastnili osláv odhalenia súsošia svätých Cyrila a Metoda v Komárne, pričom začali byť označovaní len pre svoje oblečenie za fašistických, či nacistických vrahov. Naše rovnošaty sa stali dôvodom k tomu, aby príslušníci vojenskej polície opierali svoje samopaly o členov SP, neozbrojených, ani ničím neporušujúcich zákon, ako tomu bolo na Bradle v r. 2004. Naša snaha o odstránenie sochy Lajoša Košúta, vraha Slovanov, z mesta Rožňava právnou cestou, je de facto dôvodom prenasledovať členov Slovenskej pospolitosti. Prečo však nepovažuje polícia za výtržnosť účasť hajlujúcich maďarských neonacistov, ktorí si dovolili dokonca zaútočiť na zhromaždených Slovákov v Komárne fľašami, a ktorí ukradli veniec od sochy gen. Milana Rastislava Štefánika? Nebol vari pokus o vraždu Mariana Kotlebu a jeho matky, ktorú polícia prekvalifikovala len na akýsi pokus o ublíženie na zdraví tou najhrubšou formou extrémizmu?“ (Slovenská pospolitosť 2006a)

Po týchto udalostiach sa Marián Kotleba začal postupne sťahovať z verejnosti a jeho účasť na akciách Slovenskej pospolitosti bola viac ako sporadická. Do popredia sa začali dostávať noví lídri – predovšetkým Ivan Sýkora a Michal Laššák. Tí zastupovali SP na spomienke na narodenie Jozefa Tisu v Bytči, 14. októbra 2006, či na výročí úmrtia predstaviteľa národno-socialistického krídla vojnovnej Hlinkovej slovenskej ľudovej strany, Alexandra Macha, na druhý deň. Okrem toho, že sa z vedenia Pospolitosti začal sťahovať v médiách zdiskreditovaný Marián Kotleba, členovia organizácie obmedzili používanie uniforiem, ktoré tvorili najvýznamnejší identifikačný znak SP. Na oboch akciách sa zúčastnilo iba niekoľko jednotlivcov – a i tí prišli v bežnom oblečení. Podobne, na jednej z mála väčších akcií ďalej tápajúcej Slovenskej pospolitosti, tradičnej spomienke na Ľudovíta Štúra v Modre, prišla tridsiatka členov bez uniforiem a vlajúcich zástav. Ivan Sýkora a Michal Laššák prebrali na jeseň činnosť združenia do svojich rúk, pričom nadviazali na Kotlebovu stratégiu a upozorňovali na porušovanie slobody slova a zhromažďovania na ich podujatiach zo strany štátnych orgánov. Inicializovali založenie neformálnej Iniciatívy za slobodu slova, ktorá sa pokúsila zorganizovať demonštráciu v Bratislave na 17. novembra 2006, bratislavská samospráva ju však nepovolila. Po celom rade ďalších peripetií sa protest nakoniec uskutočnil 12. februára 2007. Ako hovorca Iniciatívy vystupoval Michal Laššák, príhovor na Námestí SNP prečítal i Ivan Sýkora.

Zmenu vedúcich predstaviteľov Slovenskej pospolitosti oficiálne potvrdil snem, ktorý sa uskutočnil 10. marca 2007 neďaleko Žarnovice. Novým Vodcom bol jednohlasne zvolený Ivan Sýkora, ktorý si za Pobočníka vybral Michala Laššáka. Z vedenia organizácie sa tak stiahol nielen Marián Kotleba, ale i Ján Kopúnek, považovaný za šedú eminenciu celej SP. Do čela Pospolitosti sa tak po prvý raz postavila silná bratislavská skupina, ktorej korene siahajú k radikálne nacionalistickej subkultúre najväčšieho slovenského sídliska, Petržalky. Marián Kotleba sa začal v tomto období venovať komerčným aktivitám a v Banskej Bystrici si otvoril spolu s bratmi obchod s oblečením značiek Thor Steinar či Eighty Eight, ktoré nosia a propagujú príslušníci hnutia Skinheads (slovenskými modelmi týchto značiek boli v minulosti členovia agresívnych ultrapravicových gangov ako napríklad Rebel

Klan Engerau a pod). Signifikantné je i meno obchodu – KKK Anglická móda, pričom písmená KKK sú známe ako kód americkej rasistickej organizácie Ku-Klux-Klan (Security and Society 2007a).

Sýkora s Laššákom prebrali organizáciu, ktorá sa ešte i teraz, takmer rok po parlamentných voľbách, nedokázala vymaniť z krízy. Ich snahou bude preto predovšetkým zmeniť postavenie Slovenskej pospolitosti na krajnej pravici ako celku a získať späť stratených spojencov, ako i obnoviť sieť regionálnych štruktúr SP, ktorú na vrchole „zvučnej“ fázy tvorilo trinásť miestnych organizácií – v Banskej Bystrici, Bratislave, Dolnom Kubíne, Hlohovci, Holíči, Partizánskom, Piešťanoch, Prešove, Rimavskej Sobote, Rožňave, Ružomberku, Topoľčanoch a Trnave. Otázkou zostáva i používanie uniforiem a iných vonkajších charakteristík združenia. Na prvej akcii po sneme, oslave výročia vzniku vojnového Slovenského štátu, členovia Pospolitosti uniformy oblečené nemali.

2. Slovenská pospolitosť doma a v zahraničí

Izolácia Slovenskej pospolitosti na slovenskej krajnej pravici, ktorá je dôsledkom rozkladných opatrení štátnych orgánov, radikalizácie celej organizácie, ale najmä personálnych sporov medzi lídrami slovenských krajne pravicových skupín, je v súčasnosti možno najviditeľnejším znakom krízy, v ktorej sa hnutie nachádza. Kroky predstaviteľov SP po roku 2002, zamerané na vstup organizácie do politiky, totiž na vrchole „zvučnej“ fázy histórie združenia priviedli ku spolupráci so Slovenskou pospolitosťou väčšinu zvyšných ultrapravicových organizácií na Slovensku. Súčasný stav je teda negáciou všetkých ambícií SP zúčastniť sa niekedy v budúcnosti otvorenej politickej súťaže ako samostatný líder slovenskej krajnej pravice. Najbližším spojencom Slovenskej pospolitosti počas „zvučnej“ fázy bolo občianske združenie **Nové slobodné Slovensko (NSS)** so sídlom v Prešove. To vzniklo v roku 2000, vyvíjalo menej významné aktivity na území východného Slovenska, predovšetkým organizovalo spomienky na vojnový Slovenský štát a pod. Spolupráca s SP bola nadviazaná v Černovej v roku 2004, kde sa niekoľko členov NSS zúčastnilo akcie organizovanej Pospolitosťou. Krátko nato, na začiatku roka 2005, vstúpilo niekoľko členov NSS do novovzniknutej Slovenskej pospolitosti – Národnej strany, predseda združenia Radovan Novotný sa stal Pobočníkom Vodcu. V marci 2005 sa členovia NSS zúčastnili pochodu členov a prívržencov SP a SP-NS v Bratislave pri príležitosti osláv 66. výročia vzniku vojnového Slovenského štátu, na ktorom bol predstavený netolerantný a antidemokratický Ľudový program Slovenskej pospolitosti – Národnej strany. Ešte v ten istý mesiac sa zlúčili redakcie Prútov Slovenskej pospolitosti a mesačníku Hlas Nového slobodného Slovenska a pod hlavičkou NSS začal vychádzať nový spoločný časopis – Hlas národnej stráže. Úzku spoluprácu však naštrbili udalosti na jeseň 2005, kedy proti manifestáciám združení zakročila polícia a kedy sa proti slovenskému radikálnemu nacionalizmu, často krát stotožňovanému so Slovenskou pospolitosťou, obrátili médiá i verejnosť. Hlas národnej stráže vyšiel naposledy v decembri 2005, krátko nato SP obnovila vydávanie svojich Prútov. Po rozpustení SP-NS sa predstavitelia Nového slobodného Slovenska odvrátili od Pospolitosti definitívne a pred parlamentnými voľbami v júni 2006 nepodporili spoločnú kandidátku SP a Slovenskej ľudovej strany.

Po konflikte s NSS sa najbližším spojencom Slovenskej pospolitosti stala dovtedy umiernená

nacionalistická Slovenská ľudová strana (SĽS). Tá touto spoluprácou prekonala obrovský posun smerom k politickému extrémizmu, ktorý sa prejavil nielen tým, že členovia SP získali päť miest v prvej desiatke na volebných lístkoch SĽS, či režírovali predvolebné mítingy strany podľa svojho scenára - v uniformách, so zástavami a policajnými hliadkami za chrbtom - ale predovšetkým reformulovaním dovtedajších programových princípov. Slovenská ľudová strana predstavila pred voľbami volebný program, ktorý príznačne nazvala „Programom slovenskej pospolitosti“, a ktorý sa významne inšpiroval a v niektorých pasážach priamo kopíroval Ľudový program rozpustenej Slovenskej pospolitosti - Národnej strany. Napriek fiasku vo voľbách obe skupiny spolu naďalej spolupracujú - členovia SP napríklad kandidovali pod hlavičkou SĽS i v komunálnych voľbách (Michal Laššák sa uchádzal o post starostu Petržalky).

Postavenie lídra na krajnej pravici počas „zvučnej fázy“ doviedlo k spolupráci so Slovenskou pospolitosťou ale i ďalšie organizácie, ktoré sa síce v porovnaní s Novým slobodným Slovenskom či neskôr Slovenskou ľudovou stranou nezapojili priamo do činnosti hnutia, ale úzko s ním spolupracovali. Na manifestáciách SP sa niekoľkokrát zúčastnili členovia Stropkovskej stráže (SP-S), lídri SP sa predovšetkým na akciách organizovaných Maticou slovenskou stretli i s členmi Slovenského hnutia obrody (SHO), veľmi aktívne na podujatiach Slovenskej pospolitosti v roku 2005 participovala Jednota slovenskej mládeže (JSM) Slavomíra Jančoka, ktorá až do roku 2006 fungovala ako formálne nezávislá mládežnícka organizácia Slovenskej národnej jednoty (SNJ). Pozícia týchto krajne pravicových subjektov sa po rozpustení SP-NS k organizácii ako celku väčšinou zmenila. Konfliktom vyvrcholil rozchod SP a NSS. Nové slobodné Slovensko nepodporilo kandidátku SP a SĽS do parlamentu v júni 2006 a deň po voľbách vydalo vyhlásenie, v ktorom svoj postoj komentovali tak, že rozhodnutie SP a SĽS rešpektovali, ale nepodporili ho aktívne, pretože, ako sa píše vo vyhlásení, „naše odborné, technické a finančné prostriedky sa dajú využiť efektívnejšie“. Ruky preč od radikalizovanej a políciou monitorovanej Pospolitosti dali i lídri umierneného Slovenského hnutia obrody. V máji 2006 sa ich odmietavý postoj voči vyostrejúcej sa politike SP prejavil tým, že sa rozhodli nevpušťať jej uniformovaných príslušníkov na Slávnosť predkov organizovanú spolu s Maticou slovenskou. I keď sa členovia Pospolitosti akcie nakoniec zúčastnili, vzťahy oboch organizácii to na štrbilo.

Čelní funkcionári SP, NSS i SHO sa väčšinou k vzťahom medzi združeniami nevyjadrujú, radoví členovia však svoje názory prezentovali na diskusných fórach. Jeden z nich, s nickom Miloslav, užívateľovi kritizujúcemu činnosť SP odpísal: „Andrej, ty si čo za idiota (s prepáčením). Ty do SP vôbec nevidíš, ty vôbec nevieš ako fungujeme. Tvojou jedinou snahou je slovne útočiť na SP, ktorú vôbec nepoznáš a pchať sa do riti (s prepáčením) zradcom z NSS a liberálom zo SHO“.

Postoj zvyšných organizácií k SP väčšinou nebol ovplyvnený nejakým konfliktom, skôr spoluprácu s problémovým združením nevyhľadávali. Stropkovská stráž, inak blízky spojenec NSS, sa predvolebných mítingov SP a SĽS zúčastňovala minimálne, čo však bolo čiastočne dané tým, že SP-S pôsobí výhradne vo východoslovenskom Stropkove, zatiaľ čo miestne organizácie Pospolitosti sú

skôr na západe a v strede krajiny. Zriedkavejšie sa na manifestáciách a pochodoch organizácie po novembri 2005 objavoval i Slavomír Jančok z JSM. Obdobne, keďže Slovenská národná jednota sa zúčastnila volieb na kandidátke umiernené nacionalistickej Slovenskej národnej koalície – Slovenskej vzájomnosti, aktivity SP viac menej obchádzala. Nutné ale dodať, že Slovenskú pospolitosť z okruhu svojich partnerov nikdy nevyučovala. Marián Kotleba bol pozvaný na oslavy pätnásteho výročia založenia SNJ v januári 2006, delegácia strany na čele s predsedom Stanislavom Pánisom sa zúčastnila i ostatného snemu Slovenskej pospolitosti v marci 2007.

Politika nových čelných predstaviteľov Slovenskej pospolitosti, Sýkoru a Laššáka, bude pravdepodobne smerovať k obnoveniu kontaktov s jednotlivými prúdmi slovenskej krajnej pravice. Veľmi aktívne sa Slovenská pospolitosť zastala rímsko-katolíckeho arcibiskupa Jána Sokola, ktorý začiatkom roka 2007 pobúril verejnosť vyhlásením, že za Jozefa Tisa bol na Slovensku blahobyt. Výrok a následná mediálna kritika Sokola spustili množstvo kampaní, ktorými sa ultrapravica snaží obhájiť Sokolove výroky, nastoliť tému pôsobenia Tisa ako prezidenta počas vojny a reinterpretovať zaužívaný pohľad na celé obdobie. Akcie rôznych skupín nové vedenie Slovenskej pospolitosti veľmi podporuje. Zúčastnilo sa nielen každoročných osláv výročia vzniku Slovenského štátu, organizácia participovala i na výmene pomníku na Tisovom hrobe pri príležitosti 60 rokov od jeho popravy, na ktorý zbierali peniaze Spoločnosť Andreja Hlinku, Spoločnosť dr. Jozefa Tisu a Slovenská národná jednota. Navyše, krátko po svojom zvolení lídri SP vydali vyhlásenie, ktorým sa rozhodli vybraté členské príspevky organizácie poukázať na obnovu rodného domu Jozefa Tisu, ktorý spravuje Slavomír Jančok – zhodou okolností predseda krajne pravicovej Jednoty slovenskej mládeže.

Okrem oficiálnych či aspoň tolerovaných politických strán, občianskych združení či neregistrovaných krajne pravicových skupín sa Slovenská pospolitosť dostávala počas svojej histórie do kontaktu i s podzemnými extrémne pravicovými organizáciami. Nacionalistické diskusné fóra jednu dobu zachvátila diskusia o tom, prečo sa na oficiálnom webe Blood and Honour Division Slovakia objavili fotografie z pochodu Slovenskej pospolitosti pri príležitosti 66. výročia vyhlásenia Slovenského štátu zo 14. marca 2005. Členovia SP to vtedy komentovali tak, že fotografie z rôznych akcií organizácie si na svoje stránky môže dať kto chce a kedy chce, faktom ale je, že v novej sérii náborových videí slovenskej pobočky tejto transnacionálnej extrémistickej siete sa opäť zábery z mítingov SP objavili. Ešte zaujímavejšie vyznieva fakt, že zatiaľ čo predchádzajúce prípady hovoria o uverejňovaní materiálov Slovenskej Pospolitosti členmi Blood and Honour, v roku 2007 bol na obálke januárového čísla Prútov uverejnený obrázok, ktorý mal znázorňovať príslušníkov polície, ako strieľajú do troch mladých ľudí, sympatizantov nacionalistickej opozície. Originálny pôvod obrázku je však iný – pochádza z komixu „Židovské lži“, vydaného Blood and Honour Division Slovakia, kde zobrazuje židovské bezpečnostné zložky strieľajúce do Palestínčanov. Lídri Pospolitosti nadviazali spoluprácu i so slovenskou odnožou českej militantnej organizácie Národní odpor, ktorej bunky sa začali formovať predovšetkým v Nitre a Prievidzi. Členovia NO Nitra sa zúčastnili predvolebného mítingu Slovenskej ľudovej strany 27. mája 2006 v Šuranoch, veľmi aktívne reagovali i na výzvu Pobočníka Vodcu Jána Kopúnka, ktorý upozornil slovenské ultrapravicové organizácie na koncert maďarského iredentistického extrémistického Hnutia 64 žúp, ktorý sa v ten istý deň konal v Komóči pri Nových Zámkoch – a pokúsili sa na ňom vyvolať niekoľko výtržností.

Partnerstvá s inými organizáciami sa Slovenská pospolitosť pokúša rozvíjať i v zahraničí. Síce krátkou, ale i tak jednou z najvýznamnejších epizód v jej histórii je založenie Európskeho národného frontu (ENF) 21. júna 2003 spolu s ďalšími stredo- a východoeurópskymi ultrapravicovými skupinami. Členstvo Pospolitosti v ENF netrvalo síce dlho, ale pre SP znamenalo zisk cenných kontaktov i pre budúcnosť. V súvislosti s ukončením participácie organizácie na činnosti ENF hovorí Jiří Zondlak o jej vylúčení koncom roku 2004, ktoré malo súvisieť s jej rozkladom (Zondlak 2006a), čo je však interpretácia viac ako podivuhodná, keďže koncom roka 2004 sa Slovenská pospolitosť nachádzala v najlepšej kondícii. Kľúčom k príčinám odchodu SP z ENF bude skôr poznámka z januárového čísla Prútov v roku 2005, kde autori pri rekapitulácii činnosti SP za rok 2004 napísali, že vzťahy so zahraničnými organizáciami uzatvorili „poučením“ (Prúty 1/2005). To indikuje skôr interné spory medzi organizáciami a jej predstaviteľmi, ktoré sú typické nielen pre slovenskú krajnú pravicu, ale i pre väčšinu európskych pokusov o vzájomnú kooperáciu extrémne pravicových skupín.

Slovenskú pospolitosť nahradili v Európskom národnom fronte Slovenská národná jednota a Jednota slovenskej mládeže. Kontakty, ktoré však združenie v ENF získalo, mu zostali i naďalej. Blízkym partnerom Slovenskej pospolitosti sa stali hnutia Obraz v Rusku a Srbsku, české Národní sjednocení, rumunská Noua Dreapta (Nová pravica), či francúzska organizácia Garde franque. Okrem stretnutí v európskych mestách bol najvýznamnejším výsledkom medzinárodnej spolupráce Slovenskej pospolitosti tábor v Ludrovej pri Ružomberku v prvý júlový víkend v roku 2004. Medzi ďalšie organizácie, s ktorými Slovenská pospolitosť v ostatnom čase nadviazala hlbšiu spoluprácu, možno zaradiť najmä dve české skupiny: Vlasteneckú frontu a radikálny a aktívny Národní korporativismus (NK). Členovia SP sa zúčastnili nepokojov a výtržností na záťahu Národného korporativismu proti anarchistom v Otrokoviciach 13. januára 2007, NK na oplátku podporil februárovú manifestáciu SP a Iniciatívy za slobodu slova v Bratislave. Prostredníctvom spolupráce s Národným odporom Slovensko a Národním korporativismom sa Slovenská pospolitosť dostala do kontaktu i s militantnou českou leader-less organizáciou Národní odpor, ktorého web využíva napríklad na uverejňovanie pozvánok na vlastné akcie.

3. Programatika

Skúmať program Slovenskej pospolitosti znamená rozlišovať deklarované ciele o pronárodnej a prokresťanskej politike a reálny obraz činov a vyhlásení, ktoré zaraďujú Pospolitosť medzi najextrémnejšie subjekty mimoparlamentnej krajnej pravice na Slovensku. Programatika SP je v skutočnosti založená na radikálnom nacionalizme a bigotnom katolicizme, kombinovanými s latentným rasizmom, antisemitizmom a xenofóbiou.

Jedným z jej základných programových princípov je neoludáctvo. SP vychádza z tradície vojnového Slovenského štátu ako prvého nezávislého štátu slovenského národa, jednoznačne sa však orientuje i na jeho politický systém, ktorý sa podľa SP veľmi blížil korporatívnemu usporiadaniu, ktoré sama presadzuje. Na rozdiel od niektorých umiernenějších nacionalistických organizácií sa hlási k všetkým významnejším pohlavárom Slovenského štátu, vrátane Vojtecha Tuku či Alexandra Macha, teda

predstaviteľov tzv. nacionálno-socialistického krídla HSL'S. Popravu Jozefa Tisu považuje za bezprecedentnú vraždu, Slovenské národné povstanie by podľa nej bolo „výstižnejšie nazývať vojenským protištátnym pučom“ (Prúty 10/2004: 7). V súvislosti s deportáciami Židov v ére vojnového Slovenského štátu, teda jednej z najcitlivejších a najkontroverzejších otázok spojených s týmto obdobím, zvykne bagatelizovať zodpovednosť Jozefa Tisa poukazovaním na udelenie množstva výnimiek, ktoré niektorých Židov pred deportáciami ochránili, častejšie však ospravedlňuje židovské deportácie lojalitou Židov voči uhorským úradom počas existencie Rakúsko-Uhorska alebo cituje vyjadrenia slovenských historických osobností, akým bol Štúrov výrok o Židoch ako „cudzom národe, ktorý vyciaval Slovákov“, či Vajanského vyhlásenie o „netolerantnom, drzom a vypínavom semitickom plemene“, čím dáva najavo, že riešenie židovskej otázky počas Slovenského štátu nepovažuje za významnejší problém. Za pripomenutie stojí Kotlebov prejav v Modre v októbri 2004, kde ako o optimálnom riešení židovskej otázky hovorí o vyhnaní Židov z krajiny (Slovenská pospolitost' 2004c).

Antisemitizmus vychádzajúci z domácich tradícií sa v Slovenskej pospolitosti zároveň mieša s celým radom prebratých teórií sprisahania o Zionist Occupation Government (Z.O.G.). Téza o sionistických chápadlách, ktoré sa pomocou slobodomurárskych lóží snažia o rozloženie kresťanstva a ovládnutie sveta, sa premietla do politiky SP bezo zvyšku. Špecifikom organizácie je prenesenie týchto paranoidných predstáv i na domácu pôdu. Okrem vlastnej sekcie na webovej stránke, kde pospolitost' spája rozpustenie SP-NS Najvyšším súdom s existenciou Z.O.G., sa jedná predovšetkým o uverejňovanie textov opisujúcich činnosť slobodomurárskych lóží a sionistických skupín na území Slovenska, ktoré majú ovládať predovšetkým informačné centrá a médiá, zväčša prebratých z e-zinu prop.sk, v časopisoch Prúty a Hlas národnej stráže.

„Slobodomurári rýchlo pochopili, že jednoduchšie ako ovládať ľudí pomocou diktatúry komunizmu je dať im falošný pocit slobody, demokracie, názoru a myslenia v kapitalizme. Preto sionisti spolu so slobodomurármi už vyše storočia vlastnia takmer všetky dôležité médiá vo svete i u nás“ (Prúty 10/2004: 10)

V závere „zvučnej fázy“ histórie SP, keď sa proti organizácii postavili médiá i verejnosť a začala ju sledovať polícia, uverejnil Hlas národnej stráže rozhovor s Mariánom Kotlebom, ktorý z kampane proti Pospolitosti priamo obvinil sionistickú lobu na Slovensku. Jedným z posledných krokov organizácie bolo uverejnenie prvej časti „Zoznamu vplyvných a významných Židov“ zatiaľ v ostatnom čísle Prútov v januári 2007. Slovenská pospolitost' si osvojila netolerantné a xenofóbne názory k menšinám, snaží sa o zákaz SMK a pod maskou boja proti iredentizmu ostro útočí na Maďarov. I keď lídri SP často krát hovoria, že nemajú nič proti menšinám, ktoré by však nemali mať žiadne práva na úkor väčšiny, v niektorých momentoch v sebe zakódovanú xenofóbiu, predovšetkým práve voči Maďarom, prezentujú i verejne. Vyššie sú spomenuté Kotlebove výroky o „hnusnej hunskej reči“ po udalostiach v Komárne v júli 2005, na stránkach Hlasu národnej stráže sú Maďari označovaní i ako „potomkovia Hunov“, „maďarskí barbari“ (Hlas NS 8/2005: 4), v infantilných

pokusoch o nacionalistickú poéziu je Maďar prirovnaný ku „kočovnému Avarovi“ či „potkanovi“ (Hlas NS 6/2005: 1). Nutné ale dodať, že podobné výpady boli najmä počas „zvučnej“ fázy skôr ojedinelé. Snaha o ústavno-konformné smerovanie SP a SP-NS determinovala opatrnosť, ktorá sprevádzala verejné prejavy lídrov organizácie, a to predovšetkým v otázke rasizmu, ktorý však vždy bol v mysleniach členov prítomný – a nielen v podobe tradičného antisemitizmu, ale i ako priame vyzdvihovanie bielej rasy nad ostatnými. O mnohom vypovedajú vyššie uvedené zápisky z cesty po Nemecku, v ktorých Kotleba a Kopúnek opisujú svoje opovrhnutie „farebnými imigrantami“, charakteristickou je udalosť z nacionalistických diskusných fór, na ktorých jeden z užívateľov zverejnil fotografie hajlujúcich mladíkov čiernej pleti, či mladých Etiópcanov v uniformách talianskej fašistickej armády počas 2. sv. vojny. Jedna z členiek SP to odsúdila ako podvrh a vyzvala k hackerskému útoku na stránky, kde boli fotografie uverejnené. Iba jednou z mnohých ďalších epizód je fakt, že súčasný Pobočník Vodcu, Michal Laššák, je momentálne trestne stíhaný pre ublíženie na zdraví s rasovým podtextom, ktorého sa mal dopustiť v roku 2000 v Bratislave. Laššák mal byť vtedy jedným z niekoľkých útočníkov, ktorí v električke baseballovými palicami napadli muža tmavšej pleti a kričali naňho „čierny bastard a cigáň“. Laššák sa v procese obhajuje tým, že napadnutý muž ho pri identifikácii podľa fotografie nespoznal. Jeho obžaloba stojí na výpovedi svedka, ktorý v tej dobe v električke bol a Laššáka jednoznačne ako útočníka označil (Security and Society 2007b).

Predstavitelia SP sú veľmi opatrní i pri vyjadrovaní svojich názorov na rómsku menšinu. I keď zvyknú kritizovať príživníctvo, z obavy pred obvinením z otvoreného rasizmu vydali väčšie vyhlásenie k rómskemu problému iba pri rabovaní na východnom Slovensku. Azda preto je najlepším spojencom Pospolitosti nejednoznačnosť vyjadrení a dvojzmyselnosť slov. V predvolebnej diskusii v Slovenskom rozhlase parafrázoval Marián Kotleba pri otázke redaktora, čo je cieľom SĽS, Hlinkov výrok z roku 1920, keď po víťazstve sociálnych demokratov deklaroval „spraviť zo Slovenska červeného, Slovensko kresťanské a Slovensko biele“. Kotlebove vyhlásenie, že sa SĽS a Pospolitosť snažia o kresťanské a biele Slovensko, pochopili médiá po svojom – a obvinili rozhlas, že vo vysielaní nezabránil rasistickým výzvam. I keď je zrejmé, že sa v danom prípade jednalo o to, akými farbami sa označovali politické strany v období Prvej republiky, a nie o rasizmus, predstavitelia Slovenskej pospolitosti sa, vedomí si týchto konotácií, rozhodli mediálnu hystériu nekomentovať a na otázky, ako bol Kotlebov výrok myslený, vždy odpovedali rovnako: že im ide o Slovensko kresťanské a Slovensko biele.

Tieto základné politické postoje organizácie boli precizované a prepracované do podoby Ľudového programu Slovenskej pospolitosti – Národnej strany, dokumentu, ktorý bol jediným väčším výsledkom jej ročného existovania a znamenal najvýznamnejší útok voči inštitúciám demokratického ústavného štátu a režimu liberálnej demokracie v histórii samostatného Slovenska.

4. Ľudový program SP-NS. Programatika za hranicou ústavnej konformity

Ľudový program bol verejne predstavený na spomínaných oslavách 66. výročia vzniku Slovenského štátu v Bratislave. Šestnásťstranový materiál, ktorého cieľom bolo útokom na komunistov, liberálov a

sionistov vybudovať blaho „milovaného Slovenského štátu“, predstavuje v pomeroch slovenskej ultrapravice ojedinelé a vcelku ucelené a komplexné ideologické východisko k zmene politického systému a odstráneniu liberálnej demokracie, a to i napriek tomu, že obsahuje i menej premyslené pasáže, akou je napríklad militaristická kapitola o nutnosti vyzbrojenia slovenskej armády účinnými zbraňami schopnými zneškodniť akokoľvek veľkého nepriateľa už na jeho území.

Ako hovorí historik Ivan Kamenec, „Ludový program je síce obsahom aj formou primitívny, zmätený, naivný, intolerantný a demagogický, ale v istej politickej konštelácii veľmi nebezpečný. Podnecuje xenofóbne a antisemitské nálady, otvorene odmieta režim parlamentnej demokracie, spochybňuje základné občianske slobody a v konečnom dôsledku i ľudské práva veľkých skupín obyvateľov, ktorých označuje za nepriateľov a škodcov slovenského národa a štátu. Pritom sa snaží opierať o deformovaný a insitný výklad národných dejín, ktoré si účelovo interpretuje, napríklad nezmysel o veľkoslovenskej Svätoplukovej ríši.“(Kamenec 2005a).

Obsah textu je vhodné zhrnúť do niekoľkých bodov, ktoré najvýraznejšie špecifikujú a precizujú programatiku Slovenskej pospolitosti a ktoré z nej zároveň robia príklad pravicovo extrémistickej skupiny par excellence.

1. Stavovský štát a „demokracia“ vyvolených – hneď v úvode SP-NS tvrdo útočí proti systému politického straníctva a liberálnej parlamentnej demokracie ako takej. Politické strany sa podľa lídrov Pospolitosti stali prostriedkom na rozdrobenie slovenského národa, sú ovládané zahraničnými skupinami a slobodomurárskymi lóžami a rozdelili spoločnosť na umelé politické tábory, pomocou ktorých „sa slovenský štát stáva bezbrannou hračkou v rukách vonkajších uzurpátorov, domácich zradcov a maďarskej iredenty, podporovanej maďarskou vládou“. Náhradou za parlamentnú demokraciu má byť korporativistický stavovský štát a spoločnosť založená na „občinovom“ princípe.

SP-NS chcela rozdeliť spoločnosť zaradením občanov do deviatich stavov podľa povolání, posledným desiatym stavom mali byť národnostné menšiny. Stavov mali mať pomerné zastúpenie v Slovenskej národnej rade na základe počtu svojich členov (a nie podľa počtu hlasov vo voľbách), členstvo v stave bolo charakterizované ako dobrovoľné – logicky ale jedine členovia stavov boli zastúpení v legislatívnom orgáne a v rámci svojho stavu doňho mohli voliť zástupcov. Teda, už v prvej kapitole SP-NS odmietla nielen ústavný princíp parlamentnej demokracie, ale i všeobecné a rovné hlasovacie právo (váha hlasu závisela na počte členov stavu). Načrtnutý volebný systém bol najnápadnejším stretom s Ústavou a preto i hlavným dôvodom rozpustenia SP-NS.

2. Národný a kresťanský princíp – program SP-NS mal stavovský štát navyše budovať na národnom a

kresťanskom princípe. Táto téza v jednoduchosti znamená bezvýhradnú nadradenosť slovenského národa nad všetkými inými národmi, národnosťami a etnickými skupinami žijúcimi v republike, a bezvýhradnú nadradenosť kresťanských cirkví nad všetkými ostatnými cirkvami a náboženskými spoločnosťami. Jediným štátnym, úradným a vyučujúcim jazykom mal byť jazyk slovenský, všetky nápisy, oznamy, verejné záznamy a úradné správy mali byť písané v slovenčine.

"Práva národnostných menšín v prostredí už tak dosť deformovanej politickej súťaže a rôznych hodnotných statusov občianstva mali byť podľa Ľudového programu oklieštené do bezprecedentnej podoby. Príslušníci národnostných menšín by nemali právo registrovať sa do stavov podľa svojho povolania, ale jedine do stavu "národnostné menšiny", ktorý navyše nemal mať právo ani len spomínaného pomerného zastúpenia v SNR podľa počtu svojich členov, ale iba také, aké zastúpenie má slovenská menšina v parlamente tzv. domovského štátu danej menšiny (ak sa v tom štáte slovenská minorita vôbec nachádza). Toto ustanovenie bolo jednoznačne zamerané proti Maďarom žijúcim na Slovensku, ktorí síce tvoria takmer 10 percent populácie, ale ich zastúpenie v SNR by záviselo od toho, či sa podarí dostať nejakému Slováku do parlamentu v Maďarsku. Zatiaľ, čo možnosť maďarskej menšiny delegovať zástupcu do legislatívneho zboru je ešte ako tak teoretická, v prípade Rómov, ktorí nemajú svoj vlastný štát, padá úplne. De facto by drvivá väčšina príslušníkov minorít žijúcich na Slovensku nemala hlasovacie právo, podobne ako žiadne jazykové práva. Vyučovanie v materskom jazyku malo byť zaručené maximálne do takej miery, ako je zaručené vyučovanie v materskom jazyku pre slovenskú menšinu v ich domovskej vlasti. Jediné, čo mienila SP-NS príslušníkom národnostných menšín zaručiť, malo byť právo "opustiť územie Slovenského štátu a žiť vo svojom materskom štáte" v prípade, že im národný princíp Slovenského štátu nebude vyhovovať."

Toto rozdelenie občanov krajiny na zavrhnutých a vyvolených sa symbolicky v Ľudovom programe premietlo do systému sviatkov, ktorý mal byť v novom stavovskom štáte významne upravený. Špičky Pospolitosti naplánovali vznik troch kategórií sviatkov, ktoré mali byť dňami pracovného pokoja pre tých, ktorí by mali právo ich sláviť: šesť štátnych sviatkov pre všetkých občanov (mimo iných vyhlásenie vzniku Slovenského štátu či deň detí a mládeže), štyri národné sviatky výhradne pre príslušníkov slovenského národa (napr. výročia narodenia Štefánika, Hlinku a Tisa) a cirkevné sviatky pre príslušníkov danej registrovanej cirkvi.

3. Ľudské práva a diktát štátnej morálky – hovoriť o ľudských právach v súvislosti s Ľudovým programom SP-NS je trochu zavádzajúce, toto spojenie sa v ňom nenachádza ani raz: štát pod vedením Pospolitosti mal zakázať všetky politické prúdy, ktoré pokladá za opozičné – a teda nebezpečné, mienil spoločnosť vychovávať v duchu kresťanskej morálky a tradičných slovenských hodnôt, odstrániť voľnomyšlienkarstvo, homosexualitu, interrupcie, tzv. americké vplyvy na spoločnosť, rehabilitovať dr. Jozefa Tisa a v podstate zrušiť azylovú politiku. Slovenským občanom sa mohol teoreticky stať jedine človek, „ktorý pochádza z národa slovenského, prípadne slovanského, alebo iného európskeho národa, nekonal proti slovenskému národu alebo Slovenskému štátu a na

získanie občianstva má objektívny dôvod“. Z udeľovania občianstva mali byť úplne vylúčení občania z afrických a ázijských štátov, z USA, Izraela a Maďarska, pričom pridelenie občianstva malo byť spätne prehodnotené až do roku 1993.

4. Zahraničná politika – v oblasti zahraničnej politiky autori Ľudového programu okrem rozvíjania teórií sprisahania Židov a slobodomurárskych lóží ovládajúcich všetky svetové inštitúcie, identifikovali nepriateľov Slovenského štátu. Žiadali vystúpenie Slovenska z EÚ, NATO, MMF, Svetovej banky i OSN, zavedenie víz pre USA, Izrael a Maďarsko a presun armády a zabezpečenie južnej hranice. Maďarskú republiku označili za prvoradého nepriateľa slovenskej štátnosti a chceli podniknúť kroky „na obnovenie Malej dohody medzi Slovenskom, Rumunskom a Srbskom, pretože len keď spoločnými silami Maďarom navždy rozbijeme ich uhorský sen, len vtedy zavládne v strednej Európe skutočný pokoj a trvalý mier“

5. Záver

Ľudový program SP-NS a v ňom zakódované princípy šovinizmu, antisemitizmu, diskriminácie a nerovnosti implikujú preferovanie označenia „pravícovo extrémistická“ pre Slovenskú pospolitosť ako takú. Žiaľ, s týmito kategóriami sa zároveň spája ich zlá uchopiteľnosť a nedostatočná operacionalizácia, ktoré by čisto z nich odvodenú typologizáciu subjektov na pravícovo extrémistické a ústavne konformné významne diskreditovali. Z tohto pohľadu je dôležité pripomenúť vymedzenie toho, čo je naozaj extrémistické, ktoré svoju legitimitu odvíja z teórie demokracie, a jeho charakteristické znaky sú identifikovateľné a reliabilné. Teda definíciu Backesa a Jesseho, že extrémizmus je antitézou demokratického ústavného štátu (Mareš 2003: 21).

Stavovské zriadenie presadzované Slovenskou pospolitosťou je nielenže vzdialené tzv. slobodám ústavného liberalizmu Fareeda Zakariu (Zakaria 2005: 23), teda hodnotám moderných liberálnych demokracií, diskriminačným prístupom k volebnému právu a nerovným postavením občanov v spoločnosti nespĺňa ani len minimalistické požiadavky niektorých teoretikov procedurálnej demokracie na demokraciu ako „vládu všetkých“, ktoré stavajú legitimitu takéhoto systému na slobodných a férových voľbách. Extrémizmus Slovenskej pospolitosti je síce zrejmý i z protimenšinových či protižidovských vyhlásení, jej plán na odstránenie liberálnej parlamentnej demokracie však dáva dobrú príležitosť klasifikovať jej programovú líniu naozaj ako politicky extrémistickú.

Zoznam skratiek strán, občianskych združení a organizácií

ENF (tiež FEN) Európsky národný front (Front európskych národov)

HSL'S (HSL'S-SSNJ) Hlinkova slovenská ľudová strana (Hlinkova slovenská ľudová strana - Strana slovenskej národnej jednoty)

HVIM Hnutie 64 žúp

JSM Jednota slovenskej mládeže

ND Noua Dreapta (Nová pravica)

NK Národní korporativismus

NO Národní odpor

NO Slovensko Národný odpor Slovensko

NSS Nové slobodné Slovensko

SHO Slovenské hnutie obrody

SLS Slovenská ľudová strana

SNJ Slovenská národná jednota

SNK-SV (tiež SLNKO) Slovenská národná koalícia - Slovenská vzájomnosť

SNS Slovenská národná strana

SP Slovenská pospolitost'

SP-NS Slovenská pospolitost' - Národná strana

SP-S Stropkovská stráž

ŠNZ Študentský národný zväz

VF Vlastenecká fronta

Zoznam použitej literatúry a zdrojov

Publikácie, monografie a články

Danics, Š. 2003. Extremismus. Praha: Triton.

Fiala, P. 1998. Český politický extremismus a radikalismus z hlediska politologie. In: Fiala, P. (ed.). Politický extremismus a radikalismus v České republice. Brno: Masarykova univerzita, pp 7-18.

Kamenec, I. 2005. Zmätení, nebezpeční a primitivní, SME, 15.10.2005. Dostupné z WWW:
http://www.prop.sk/zmateny_nebezpecny_a_primitivny.htm, overené k 24.4.2007.

Krno, M. 1998. Podoby pravicového extrémizmu na Slovensku dnes. In: Sýkora, E., Pfahl-Traugher, A., Krno, M., Hundseher, F., Vitko, M.. Pravicový extrémizmus na Slovensku a v Nemecku. Bratislava: Friedrich Ebert Stiftung.

Lee, A. M. 2004. Bestie se probouzí. Praha: BB Art. Mareš, M. 2003. Pravicový radikalismus a extremismus v České republice. Brno: Barrister&Principál.

Mareš, M. 2005. Teorie extremismu. In: Hloušek V., Kopeček, L. (eds.). Demokracie. Teorie, modely, osobnosti, podmínky, nepřátele a perspektivy demokracie. Brno: Masarykova univerzita pp. 297-326.

Miklošovič, D. 2006. Antidemokratické postoje mládeže v současnosti. In: Katuninec, M., Zálešák, T. Rub a líc demokracie. Filozofická fakulta Trnavskej univerzity: Trnava, pp 117-131.

Milo, D. 2004. Rasistický extrémizmus v Slovenskej republike. Bratislava: Ľudia proti rasizmu.

Milza, P. 2005. Evropa v černých košilích. Praha: Themis.

Zakaria, F. 2005. Budoucnost svobody. Praha: Academia.

Zondlak, J. 2006a. Evropská národní fronta. Dostupné z WWW:
<http://www.strat.cz/rexter/page.php?id=43>, overené k 24.4.2007.

Internetové zdroje

- Nové svobodné Slovensko. 2006a. Vyhlásenie k predčasným parlamentným voľbám v júni 2006. Dostupné z WWW: http://www.nss.sk/vyhlasenia/vyhlasenie_volby_2006.htm, overené k 24.4.2007.
- Slovenská pospolitost'. 1999a. Vyhlásenie Slovenskej pospolitosti k situácii v Kosove. Dostupný z WWW: <http://pospolitost.org/archiv/vyhlasenia/kosovo.htm>, overené k 24.4.2007.
- Slovenská pospolitost'. 2003a. Prijatie Slovenskej pospolitosti za člena Frontu európskych národov. Dostupný z WWW: <http://pospolitost.org/archiv/udalosti/fen.htm>, overené k 24.4.2007.
- Slovenská pospolitost'. 2004a. Štrasburg – Francúzsko, máj 2004. Dostupné z WWW: <http://pospolitost.org/cinnost/akcie/strsbrg2004/akcia.htm>, overené k 24.4.2007.
- Slovenská pospolitost'. 2004b. Dojmy z cesty do Štrasburgu. Dostupné z WWW: <http://pospolitost.org/cinnost/akcie/strsbrg2004/cesta.htm>, overené k 24.4.2007.
- Slovenská pospolitost'. 2004c. Prejav Vodcu v Modre v októbri 2004. Dostupné z WWW: <http://pospolitost.org/cinnost/akcie/modra2004/prejav.htm>, overené k 24.4.2007.
- Slovenská pospolitost'. 2005a. Slávnosť v dome Únie žien. Dostupné z WWW: <http://pospolitost.org/cinnost/akcie/ba2005/uniazien.htm>, overené k 24.4.2007.
- Slovenská pospolitost'. 2005b. Komárno, júl 2005. Dostupné z WWW: <http://pospolitost.org/cinnost/akcie/kn2005/akcia.htm>, overené k 24.4.2007.
- Slovenská pospolitost'. 2006a. List premiérovi Ficovi. Dostupné z WWW: <http://pospolitost.org/archiv/vyhlasenia/list.htm>, overené k 24.4.2007.

Internetové zdroje zamerané na extrémizmus:

- Security and Society. 2007a. Analýza internetovej stránky údajného neonacistického obchodu v Banskej Bystrici. Dostupné z WWW: <http://www.security-society.org/?q=node/427>, overené k 24.4.2007.
- Security and Society. 2007b. Funkcionár Pospolitosti sa možno zbaví obžaloby. Dostupné z WWW: <http://www.security-society.org/?q=node/554>, overené k 24.4.2007.

Dokumenty Ministerstva vnútra Slovenskej republiky::

Odbor násilnej kriminality Prezídia Policajného zboru. 2002. Výročná správa o stave a vývoji extrémizmu na území Slovenskej republiky v roku 2001. Bratislava: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky.

Odbor násilnej kriminality Prezídia Policajného zboru. 2005. Správa o boji proti prejavom násillia, intolerancie a extrémizmu na území Slovenskej republiky. Bratislava: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky.

Články a spravodajstvo z médií

- Mlad' v politike, Týždeň, roč. III., č. 46, 2006, str. 23.
- Nie sú fašisti, Nový čas, 8.8.2005.
- SNS žiada rozpustiť Slovenskú pospolitost', Pravda, 3.11.2005.
- Trnka: Pochod Pospolitosti treba zakázať, Pravda, 15.11.2005.

Vodcu Slovenskej pospolitosti zatkli, Pravda, 30.10.2005.

Vodcu Slovenskej pospolitosti zatkli za výtržníctvo, Pravda, 30.8.2006.

Základné programové dokumenty

Slovenská ľudová strana. 2006a. Program slovenskej pospolitosti. Dostupné z WWW:
<http://pospolitost.org/archiv/volby2006/program.htm>, overené k 24.4.2007.

Slovenská pospolitosť. 2005b. Ľudový program Slovenskej pospolitosti - Národnej strany. Dostupné z WWW: <http://pospolitost.org/cinnost/akcie/ba2005/programspns.pdf>, overené k 24.4.2007.

On-line dostupné archívy časopisov a periodík ultrapravicových organizácií

Hlas národnej stráže. Dostupné z WWW: <http://www.nss.sk/hlasns/hlasns.htm>, overené k 24.4.2007.

Hlas Nového slobodného Slovenska. Dostupné z WWW: <http://www.nss.sk/hlasns/hlasns.htm>,
overené k 24.4.2007.

Nástup. Dostupné z WWW: <http://www.jsm.snj.sk/nastup/Nastup.html>, overené k 24.4.2007.

Právo národa. Dostupné z WWW: <http://www.sho.sk/Pravo%20Naroda/pn.htm>, overené k 24.4.2007.

Prúty. Dostupné z WWW: <http://www.pospolitost.org/cinnost/tlacoviny.htm>, overené k 24.4.2007.

Sloven. Dostupné z WWW: http://www.snj.sk/sloven/05_00_Sloven_archiv.html, overené k 24.4.2007.